

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Grammatica

[Straßburg], [um 1495/97]

[Regulas grammaticalis]

[urn:nbn:de:bsz:31-289396](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289396)

Quinta regula grammatice
 Ista est ista. Adiectiuū et substantiuū debēt cōne
 nire in trib⁹ accidentib⁹ grammatice. scz. i nu
 mero. genere. et casu. Exēpla. iust⁹ vir. alb⁹ ros
 doctus. mgf. bonus liber. Iusta mulier. bona
 mulier. bona femina. bonū animal. Ibi iustus
 est adiectiuū. et uenit cū suo substantiuo scz vir. Primo in ge
 nere. qz ambo sunt generis masculini. Secūdo in numero.
 quia ambo sunt numeri singularis. Tertio in casu. qz ambo
 sunt nri casus. Versus. Est adiectiuū substantiuo sociandū
 In sili genere casu pariter numeroq. Itē. Par gen⁹ et nume
 rum casum uult mobile fixū. Mobilis et fixi naturam nosce
 decebit. Debent aut pueri notare circa hanc regulā ne dicant
 peccando cōtra hanc regulā mater me⁹. s; mater mea. Itē ne
 dicāt. H est magna scamnū. s; magnū scamnū. Itē ne dicant
 alb⁹ mulier. s; alba mulier. Nota. Nomē adiectiuū est nomē
 significās suū significatū p modū adiacentis alteri. Et sine
 addito nō p̄t stare in locutōe latina. et reddere suppositū p̄bo
 Et dicitur ab adiaceo esse. qz adiacet suo substantiuo. et sine eo
 nō p̄t stare i locutōe. Et triplex est. scz vocis tm̄. significati tm̄
 vocis et significati sil. Adiectiuū vocis tm̄. est nomē mobile
 p̄ tria genera nō tm̄ cōnotat aliquā dispositiōem accidentale
 inherere suo subiecto. ut sunt sine cathegoreumata. ut ois q̄li
 bet nullus q̄dem. Et p̄noia demonstratiua primatiue speciei
 Adiectiuū significati tm̄ ē nomē mobile p̄ tria genera. p̄no
 tat tm̄ dispositiōez accidentale inherere suo subiecto. ut sūt no
 mina dignitatū et officiatā. ut papa. ep̄s. rex. dñs. dñā. scul
 tetus. sartor. sutor. molitor. Adiectiuū vocis et significati sil.
 est nomē mobile p̄ tria genera et cōnotat dispositiōem accide
 tale inherere suo subiecto ut alb⁹. doct⁹. iust⁹. bon⁹. mal⁹. for
 tis. audax. Substantiuū est nomē significās suū significatū
 p modū p̄stantis. et sine addito p̄t stare in locutōe latina
 et reddere suppositū p̄bo. Etia est triplex. scz vocis tm̄. signifi
 cati tm̄. vocis et significati sil. Substantiuū vocis tm̄ ē nomē
 nō mobile cōnotat tm̄ dispositiōem accidentalem inherere suo
 subiecto. sic adiecta significati tm̄ ut ep̄s dñs mgf. Substā
 tiuū significati tm̄ ē nomē mobile p̄ tria genera et nō cōnotat

dispositōes accidētale inherere suo subiecto. sicut sunt adiec-
tiua vocis tm̄. Substātiū vocis ⁊ significati simul. est nos
men nō mobile per tria genera nec cōnotat dispositōem acci-
dentales inherere suo subiecto. sicut homo lapis lignū. Con-
clusio regule est tal. Adiectiū vocis tm̄ ⁊ adiectiū vocis ⁊
significati simul. adiectiue tenū nō p̄itiū nec respectiū ⁊
suū substantiū exp̄sum vel subintellectum in orōne mere
congrua debēt puenire formaliter vel virtualiter in trib⁹ ac-
cidentib⁹ grāmatalib⁹. scz in numero genere et in casu.

Secunda regula Demonstratiū ⁊ suū demō-
strabile debēt cōuenire in tri-
bus accidentib⁹ grāmatalib⁹. scz in numero. genere. ⁊ in ca-
su. sicut adiectiuum et suū substantiū. Exēpla. ille vir. illa
mulier. illud animal. vñ. Adiectiua velut substantiua sociant̄
Sic demonstratiū demonstratio sūgere debes. Debent aut̄
pueri notare circa hanc regulā. Ne dicāt peccando cōtra re-
gulā. hec scamnū est longū. sz hoc scamnū est longū. Item ne
dicāt. Ille vinū est bonū. sz illud vinū est bonū. ⁊ sic de alijs
Nota demonstratiū est signū mediāte q̄ aliqd̄ demonstrat̄
⁊ sunt decē. scz. ego. tu. ille. hic. meus. tu⁹. noster. vester. n̄ras.
et v̄ras. Sz demonstrabile est termin⁹ q̄ demonstrat. Cōclusio
regule talis est. Demonstratiū casuale demonstratiue tenū
pprie dictū primitiū et suū demonstrabile in orōne mere con-
grua debēt puenire in numero genere ⁊ casu exp̄sse vel equa-

Tertia regula Adiectiū p̄itiū et suū substans
tiū tenent cōuenire in genere. ⁊ possunt discōuenire in nu-
meroz ⁊ casu Exēpla. iste viroz. ista mulier. istud animal. vñ
firm. vna soroz. vñ. Soli⁹ est generis adiectiū variatqz Cū
numero casū velut hic venit vna soroz. Itē adiectiū p̄itiū
est dicitio signās ptem ab aliq̄ multitudiue segregatā. Et sūt
multiplicia. scz oia signa vniuersalia. vt q̄libet. null⁹. neuter
vterqz. Dia signa p̄icularia vt q̄ dē aliq̄s. Dia p̄noia. Om̄e
nomē infinitū. vt q̄s q̄. Om̄e interrogatū. vt q̄s q̄lis q̄ntus
Dia noia numeralia cardinalia. vt vnū duo tres. Dia noia
numeralia ordinalia. vt pm⁹ scōs. Dia cōpatiu⁹ ⁊ suplatiu⁹

Quarta regula Suppositū et appositiū debēt cō-
uenire in tribus accidentibus

A. ii

grammaticalibus. scz in numero. in personā. et in rectitudine casuali. Exēpla. mgf legit sortes studet. iohānes scribit henricus disputat. petr^{us} laborat. petr^{us} currit. paul^{us} sedet. zc. Ibi mgf est suppositū. et legit a ppositū. ꝑsus. In numero suppo. pso. rec. cōuenit a ppo. Inter appoz suppo. tria pueniētia q̄ro. Personē numeri casus habitudoqz. Itē p rectitudinē casualē intelligit q̄ suppositū sit illi? casus quez appositū req̄rit. Ut si appositū est verbū psonale req̄rit rectū. p supposito. Si appositū ē verbū impsonale req̄rit obliquū. Nota. Suppositū est de q̄ aliquid d̄r. Vel sic. Est dictio casualis vel aliq̄d positū loco talis. Et ē duplex. scz directā z indirectū. Suppositū directū est n̄t̄s vel v̄t̄s. vel aliq̄d positū loco talis. z vult h̄c verbū psonale finiti modi. p appposito. Sz suppositū indirectū est dictio obliq̄ casus. z tale vult h̄c verbū impsonale. p appposito. Appositū est illud q̄d de altero d̄r. Vel est dictio ꝑbalis. z est duplex. scz directū z indirectū. Appositū directū est verbū psonale. z tale vult h̄c rectū. p supposito. Appositū indirectū est verbū impsonale. z tale vult h̄c obliquū. p supposito cū verbo. Et significare substantiā a q̄ procedit act^{us} verbi importātis p verbū. Cōclusio regule. Suppositum et suum appositum debent conuenire in numero. persona et in rectitudine casuali expresse vel equiuolenter.

Quinta regula grammatialis est. Omne verbū psonale finiti modi natū ē regere n̄t̄m vel v̄t̄m vel p̄les tales. v̄l aliq̄d positū loco talis a pte aū in rōne suppositi ex vi psonē. Exēplū mgf legit. ibi legit est verbū psonale. z regit illū n̄t̄m mgf a pte aū. versus. Vult in transitio rectū supponere ꝑbo. Ex vi psonē rec. Nota. Verbum psonale est verbū q̄d in modis finitis piugat p tres distinctas rōnes s̄m diuersas psonas tā in singulari q̄ in plurali v̄t̄ lego legis legit.

Sexta regula grammatialis. Omne verbū psonale natū est regere obliquū a pte ante p supposito. Exēplū. me oportet studere. te decet cātare. Nos oportet gloriari in cruce d̄ni n̄i iesu x̄pi. Ibi oportet est verbū impsonale. et regit illū obliquū nos acti casus a pte aū. p supposito et vi nature verbi impsonalis. ꝑsus. Impsonale debes obliquū sortare. Nota. Verbū impsonale ē verbū q̄d in mod finitis so-

lū p̄ngat per tertias personas singularis numeri p̄b̄l̄ p̄sona
Et est duplex. scz actiue vocis z passiue vocis. Verbū impo
nale actiue vocis q̄d in modis finitis terminat in t. Et sunt
vigintria. scz interest et refert. zc. Sz verbū impersonale pas
siue vocis est verbū q̄d in modis finitis terminat in tur. vt le
git. amat. z talia nō sunt i certo numero. Cōclusio regle est ta
lis. Om̄e verbū impersonale impersonaliter tentū aptuz natū
est regere obliquū vel obliqua vl̄ aliq̄d positū loco talis exp̄sse

Septima regula ip̄licite a parte añ p̄ supposito.
grammaticalis est ista. Tria sūt
p̄ba impersonalia actiue vocis. scz interest z refert. et est cap
tum p̄ pertinet. q̄ volūt h̄re ḡm̄ a parte añ p̄ supposito. et infi
nitiuū a parte p̄. Exēpluz regis interest gubernare. Rustici
refert laborare. clerici interest orare. mgr̄i refert docere disci
p̄lū. exceptis q̄nq; ḡis p̄noialib; scz. mei. tui. sui. nr̄i. vestri
loco q̄rū volūt h̄re ablatios q̄nq; p̄noim possessiuoz femini
ni ḡnis. vt mea interest studere. tua refert laborare. sua ē scri
bere. nr̄a interest orare. vestra refert seruire. Versus alexan
dri de ḡis. Interest et iunge demas p̄noia q̄nq; Versus de
ablatiis. Inter z est iūcta demas p̄noia quina. Cōclusio. re
gule. Tria sunt p̄ba impersonalia actiue vocis. scz. interest res
fert. et est captū p̄ pertinet impersonaliter tenta p̄ pertinētia
vite vl̄ stat⁹ volūt h̄re ḡios a parte añ p̄ supposito. Exceptis
q̄nq; p̄noib; possessiuoz. scz mei. tui. sui. nr̄i. vestri. loco q̄ruz

Octaua regula ponunt eoz ablati femi generis.
Undecim sunt p̄ba impersona
lia actiue vocis. scz Cōtingit. euenit. accidit. libet. liquet. placet
vacat. expedit. suppetit. cōpetit q̄ volūt h̄re d̄m̄ a parte ante p̄
supposito z infinitiuū a pte post. Exēplū. mihi cōtingit heri ca
dere. tibi licet studere. Johāni placet bibere. petro libet come
dere. Q̄n. Cōtingit euenit accidit placet ad de d̄no. Et libet at
q; licet liquet et vacat addit̄ istis. Cōclusio regle. Undecim
sunt verba impersonalia actiue vocis cōiter vsitata z ad sein
uicem irreducibilia personaliter tenta q̄ volūt h̄re d̄m̄ a par
te ante. z infinitiuū a parte post. dicat̄ irreducibilia p̄pter cōstat.

Nonna regula (q̄d comprehenditur sub vacat.
Nonē sunt verba impersonalia acti
ue vocis. que volūt habere accusatiuū p̄ supposito. q̄z. quicq;

völūt h̄e ḡm̄ a pte post. scz penitēt. redet. miseret. piget. 7 pu
det. et q̄tuor infinitiuū a parte post. scz iuuat. decet. delectat.
oportet. Exēpla me penitet peccati. Johannē miseret pau per
tatis. Jacobū oportet laborare. Uñ versus. Penitet et redet
miseret piget et pudet ista. Actis inungunt cū ḡis. Dis iun /

Decima regula ^{ges iuuat decet delectat oportet} Grammaticalis. Verba imperso
nalia passiue vocis volūt h̄e ablatiuū a parte añ. p supposito
mediāte ppositōe a vel ab. 7 illū casum a parte post quē suū
verbū a q̄ descendit. Exēpla a maḡo legitur lectionē. a scolari
scribit librum. a me docetur scolarem. a te amatur deum.

Undecima regula ^{Omnis infinitiuus verbi} personalis vult h̄e accusa
tiuū a pte añ. p supposito. 7 illū casum a pte post quē suū ver
bum a q̄ descendit. Exēplū me amare deū bonū est. magistrus
docere discipulos diligēter bonus est. Et intelligit regula tā
de infinitiuo actiue vocis q̄ passiue vocis. versus. Infinitiu
ui natura modi sociat. Infinitiu⁹ verbi psonalis est duplex
scz. actiue vocis. 7 est q̄ terminat in re. vt amare. Ali⁹ passiue
voci. 7 est q̄ terminat in ri. vt amari. 7 de vtroqz intelligit regla

Duodecima regula ^{Omnis infinitiu⁹ verbi} impersonalis passiue vo
cis vult h̄e ablatiuū a pte añ. p supposito mediāte ppositōe
a. vel ab. Exēpla. a me amari deū bonū est. a te audiri fmonē
dei bonū est. Uñ infinitiu⁹ verbi impersonalis est q̄ descendit a
p̄bo impersonali. Et est duplex. scz actiue vocis et passiue vo
cis. Infinitiu⁹ verbi impersonalis actiue vocis est ille q̄ termi
nat in re. vt penitere. Et talis vult h̄e cundē casum quē suū
verbū a q̄ descendit. Ali⁹ est infinitiu⁹ verbi impersonalis passi
ue vocis. de quo ad propositum.

Tredecima ^{regula est. Relatiuū et suū aīcedens te} nent⁹ uenire in numero. genere. 7 q̄nqz in casu. q̄nqz in pers
ona. Exēpla. sortes currit 7 ille mouet. Nota relatiuū 7 suum
aīcedēs uenitū aliquū in casu. vt sortes currit q̄ mouet. Ali
q̄n discōueniūt in casu. vt sortes currit quē video. Et conclusio
regle. Relatiuū grāmaticale 7 suū aīcedens vocale in oīone
mere cōgrua tenent⁹ uenire in numero. genere. 7 q̄nqz in ca
su. 7 q̄nqz in p̄sona formaliter vel virtualiter. vt iobānes cur

Decima quarta ^{(rit qui mouetur.} Regula. Interrogatiuū ⁊ suū
responsiuū tenent cōuentre in casu. vt q̄s currit. ⁊ dicit iohā
nco. vbi q̄s est interrogatiuū. et iohānes est responsiuū. versus.
Quelina pares optat reddi sibi casus. Itē. Quo casu q̄ris
sic r̄ndere iuberts. **Cōclusio** regule. Interrogatiuū et suū res
ponsiuū debēt puenire in casu. in h̄ q̄n̄ ambo regunt ab eodē
regere. ab eadē parte. ⁊ ex eadē vi. Et dūmodo ibi nō ponit di
ctio potēs regere diuersos casus si oratio v̄z esse congrua

Decima quinta Regula. Quando duo nomina
substantiua sunt in vna et eadem
ozone cōgrua ponunt sine coniunctiōe media. tūc vniū v̄z ponit
in genio. Exēpla. liber iohānis. iohānes beinrici. versus. Si
substantiua velis coniungere bina. Tūc reliquū reliq̄ iuges gen
tius. **Cōclusio** regule. Quando duo nomina substantiua diuer
sa significatiua ponunt in vna ⁊ eadē oratione mere cōgrua sine
coniunctiōe media. tunc vnum debet poni in genitiuo

Sedecima regula ^{Coniunctio} debet coniungere
siles casus añ et post. Exem
pla. Iohānes ⁊ petr⁹ currūt. liber est iohānis ⁊ petri. versus.
Iungere siles debet coniunctio casus. **Cōclusio** regule. Con
iunctio copulatiua vel disiunctiua in ozone mere cōgrua de
bent coniungere siles casus mediate vel imediate añ et post. ⁊ h̄
dūmodo ibi nō ponitur dicitio potēs regere diuersos casus.

Decima septima Regula. Quēcunqz casum re
git n̄tūs eundez regūt omnes
obliq̄ ab eo descendētes tā in singulari q̄ in plurali. Exēpluz
sicut cōgrue dicit. beinric⁹ est plen⁹ vini. sic et dicit. vidi beinricū
plenū vini. Vñ. Quēcunqz casum regit rect⁹ hunc regit in
flectio eius. Item duo sunt recti. scz. nomiatiu⁹ ⁊ vocatiuus

Decima octaua ^{regula.} Quēcunqz casum regit
aliquis positiuus. eundē regit
comparatiu⁹ et superlatiuus ab eo descendētes. vt sicut con
grue dicit. iohānes plen⁹ vini. diues agri. filius petro. dignus
laude. sic etiā bñ dicit. iohānes est plenior vel plenissim⁹ vini
petr⁹ est ditior vel ditissim⁹ agri. filior vel similitim⁹ petro. di
gnior vel dignissim⁹ laude. versus. Quā sibi cōstructionem
p̄mus grad⁹ obtinet. Illā sup̄mus medi⁹ seruabit eandem.

Decima nona regula. Comparatiu⁹ grad⁹ regit ablatiu⁹ casum vtriusq⁹ numeri sine ppositioe ex vi comparatiois. *¶* Sus Da gradui mediū sextū quez regit ipe. Fortior est ille sampsonē magis cicerone. **Lōclusio** regule. Dis comparatiu⁹ compatiue tenet⁹ virtute p⁹ta regit ablatiu⁹ tam singularis numeri q⁹ plis numeri sine ppositioe ex vi comparatiois. *Exēpla.* iohānes est fortior homine. vel. hominibus. *Uñ donat⁹.* Comparatiu⁹ grad⁹ cui casui seruit. ab/

Vicesima (latiuo tm. rē. *¶* Sus. Tres notat eē grad⁹ regula. Dis superlatiu⁹ regit g⁹m significātem plura. *Exēplū.* Virgili⁹ est doctissim⁹ poetaz vel optim⁹ plebis. versus. Da gradui sūmo g⁹m plura notantē. *Uñ. do natus.* Superlatiu⁹ cui. g⁹ō tm. **Lōclusio.** Dis superlatiu⁹ superlatiue tētus p⁹tute p⁹ta regit g⁹m significantē plura .i. g⁹m singularē nois collectiui. v⁹l g⁹m plem nois n̄ collectiui.

Vicesima prima regula. Quādo duo verba siml in vna z eadē orōne ponunt sū ne cōiunctōe media. tūc alitēz dz poni in infinitiuo. *Exēpla.* volo legere. Intēdo fuire. *¶* Sus. Quādo verba duo sil' sociant⁹ in vna Tūc reliquū dz q⁹nti eē modi. Verbū p⁹hereticū sic de scribit. Est verbū q⁹ importat actū ante interiorē. vt volo. gl' sco. desidero. et silia. Et talia volūt p⁹strui cū infinitiuo a pte post. versus. Infinitūm poscūt p⁹heretica verba. **Lōclusio** regule. Quādocūq⁹ in vna et eadē orōne mere cōgrua ponunt⁹ duo vel plā verba sine p⁹iunctōe media exp⁹isse v⁹l implicite sic

Vicesima scda (spynū dz poni in infinitiuo p⁹mar⁹to. regula. Quēcūq⁹ casum regit indi⁹ catiu⁹ a parte post. eundē casum regunt oēs modi temporaz persone ab eo descendentes. *Exēpla* sicut cōgrue dicit. lego lectionē. vbi hoc verbū lego indicatiui modi regit p⁹grue a parte post illū accusatiuū lectionē. rē. *Uñ.* Quēcūq⁹ casum regit modus initialis. Illū quoq⁹ modus z tpa quez regunt Infinita supina participansq⁹. Obliquis et non rectis hec (regula) detur.

Vicesima tertia regula. Quēcūq⁹ casum regit verbum a parte post. eundem casum regit suum participium ab eo descendens. Vel sic. Participium regit eundem casum a parte post: quem suum verbum regit a quo descendit.

Exēpla. sicut cōgrue dicit. amo dñi. sic etiā cōgrue dicit. amāo
deū. amatur⁹ deū. Itē sicut cōgrue dicit. amor a deo. sic etiā
cōgrue p̄t dicit. amat⁹ vel amāus a deo. vñ. Que iūges ver
bo iūges et p̄cipāti. Cōclusio. Participiū regit eundē casū
a pte post quē suū verbū a q̄ descendit. i. immediate regit a pte
post p̄ illo significato p̄ q̄ immediate ab eo descendit. Ultimū
addit p̄pter excludere p̄cipia cōmunis generis q̄ nō regūt
p̄cipie illos casus a pte post q̄s eoz verba. qz eoz verba exq̄
signāt actionē ⁊ passionē. tūc regūt actiū. p̄ actiōe. ⁊ ablatiū
p̄ passiōe. Sz eoz p̄cipia nō. vñ Florista. Quāuis cōmu
ne agat ⁊ patiat. Sola ans ens actio significat. Dus soluz

Vicesima quarta (patitur. tus vtrūq; fecatur.
regula. Verbū p̄sonale passi
uū regit ablatiū a pte post. mediāte p̄positiōe a. vel ab. Exē
pla. amor a deo. doceor a magistro. legor a iohāne. diligor a
katherina. vñ. Verbū passiuū regit oīno sextū. Item. verbū
passiuū vult sibi cū p̄positiua. Sextū postponere diligor
a cicerone. Cōclusio. Verbus passiuū virtute p̄pria in orōne
mere cōgrua p̄struit cū ablatō significāte cām p̄cipales vt
frequēter mediāte p̄positiōne a vel ab. Vñ. Itē dat casus

Vicesima quinta (passiuis a vel ab p̄cedente.
regula. Omne verbū substan
tiuū vocatiū. vel silēs vim hñs sepe natū est regere nomina
tiuū a pte post. Exēpla. sum bon⁹. vocor petr⁹. sedeo curu⁹.
Vñ. Sepe vocans verbum sibi vult apponere rectum.

Vicesima sexta. (Omne verbū substantiuū
regula. Omne verbū substantiuū
vociatiū vel simile vim hñs vo
lunt habere silēs casus añ ⁊ post. Exēpla. Ego sum bonus
tu es asinus. De ntō. ego vocor iohānes. tu vocaris petrus
De silēs vim habente. ego studeo diligens. tu studes negli
gens. ego sto erect⁹. tu iaces curu⁹. Vñ. Doz silēs debet
p̄sistere casus. Copula. p̄sonā dū p̄tineant ad eandē. Florz
verbū substantiuū est verbū q̄ nec actionē nec passionē nec
neutralitatis est impatiū. sed puz esse rei significat. Et sūt
tria. scz. sum. forem. ⁊ existo. Versus. Ars substantiua fert et
tantūmodo verba. Sz simul existo. fio nil amplius addo
Verbū vñ est verbū q̄ generalē denoiationē importat spe
cificabilem per p̄p̄iam denoiationē a pte post. Et sunt quoz

Versus. Quinq; vocatiua dic fore tātū modo verba. Nun cupoz. appelloz. nominoz. vocoz; dicoz;. Verbū simīlē vim habēs. Est verbū q; nec est substantiuū nec vocatiuū. natū tamen specificari per rectum a pte post. vt sto. curro.

Vicesima septima regula. Omne verbū mun; di pōt regere datiuū a parte post ex vi trāsitionis. cōmodi v' incōmodi. Exēplum de verbo substantiuo. hec mihi sunt lucro. de vocatiuo. voco: tibi iohānes. de verbo trāsitiuo. diligo tibi filiū. de verbo abso; luto. cedo tibi. faueo tibi. Qñ p̄sus. Nō est in mūdo verbuz q̄dcunq; sit illud. Quin possit regere casum qñq; datiuum.

Vicesima octaua regula. Omne verbū trāsitiuū nū trāsitiue tentū natū est regere actiū a parte post ex vi trāsitionis. Exēpla amo deum. doceo iohannē. lego libz. audio sermonē. diligo magistrum versus. Actis data p vim trāsitionis. Si vox cōcordat actiua frequēter habebis. Cōclusio regule. Omne verbū trāsitiuum cuiuscūq; generis fuerit actioez significās natū ē regere accusatiuū a parte post ex vi trāsitionis. Exēpla de actio. scribo litteras. De neutrali. curro viam. De deponentali vt loquor sermonem. sequor iohannē. De cōmuni. vt criminoz

Vicesima nona (iohannē. osculo: katherinam. regula. Nulluz p̄bum absolutū regit accusatiuū a parte post. Exēpluz. vino honeste. versus Nō eget obliq; vis verbi arte soluti. Cōclusio regule. Nullū verbū absolutū simplicis figure absolute tentū p̄pe significatiōis iōzōne mere cōgrua p̄t regere actiū a parte post. Nota p̄bum absolutū est verbū q̄ ad p̄fectionē sui sensus non eget obliq; a parte post. sicut frequēter verba neutri generis.

Tricesima regula. Omne verbū mundi p̄t qñq; regere ablatiuum a parte post. Exempluz vt amo deū toto corde. doceo iohānem grāmaticā facili mō. lego libzū ore. audio sermonē auribus. curro viā veloci cursu pedibo. scribo libzūm p̄na bona diligētia. Ut patet in secunda parte alexandri de regimine ablatiui

Tricesima prima regula. Verbum substantiuum passiuue tentum natum est regere genitiuum a parte post ex vi possessionis. Exem;

plum. Dens est magne virtutis. iohannes est satue mentis.
liber est iobanis. Potius potest dici quod genitiuus regat a noie
quod a verbo. quia deposito verbo adhuc remanet congrua.

Tricesima secunda regula. Verba obliuionē

vel memorizationem signi-
ficantia cōgrue possunt regere gños a pte post ex vi debilis
transitionis. Exēpla. Obluiscor iohannis. recordor lectio-
nis. reminiscere miserationum tuarū. Recolo omnium diez
meorum. Ne ne reminiscaris delictorum parentum. Unde
Alexāder. Additur oblitus memini memor atqz recordor.

Tricesima tertia Regula. Omne verbum vebes-

mentissime transitionis aptum
natum est regere duos accusatiuos a parte post ex vi vebemē-
tissime trāsitōis. Exēpla. doceo iohannē grāmaticā. Induo
petz tunicam. Posco paulo panē. Caligo me caligas. Cal-
ceo te calcios. Versus alexandri Pulscotiens verbum fert
significata duorum. Accusatiuos geminos hec verba requi-
runt. Nota. Verbum transitium est verbum quod ad per-
fectionem sui sensus eget obliquo a parte post. Et est triplex
Scilicet. Debilis transitionis. Verbum transitium debi-
lis transitionis. Est verbum cuius dependentia sufficiēter
determinatur per vnum accusatiuum proprie transitionis
Et sic per omnes obliquos. Exemplum primo de genitiuo.
Obluiscor lectiois. Recordor patris. De datiuo. Fauco
tibi. Supplico iohanni. De accusatiuo. Comedo panem.
Bibo vinum. Compono regulas. De ablatiuo. Carco pes-
eunjs. Fungor honore. ¶ Verbum transitium vebemen-
tis transitionis. Est verbum cuius dependentia sufficiēter
determinatur per vnum accusatiuum non proprie signi-
ficationis. vt amo denm. ¶ Verbum vebementissime transi-
tionis. est verbum cuius dependentia non determinat suffi-
cienter per vnum accusatiuum sed per duos ad diuersa per-
tinentes. vt doceo iohannem grāmaticam. Instruo iohan-
nem mores. ¶ Conclusio regule. Verbum actiuū finiti mo-
di vebementissime transitionis aptum natū est regere duos
accusatiuos in coniunctos sine prepositione diuersa signi-
ficantes. vnum significantem rem recipientez. et alium rem
receptam. vt Instruo iohannem mores.